

สรุปบทเรียนการพัฒนาความรู้

หลักสูตร

“การเงิน (Finance)”

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นายชัยสิทธิ์ วัฒนาวังจงสุข ตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ

สังกัด กลุ่มวิเคราะห์วิจัยพืช ปุ๋ย และสิ่งปรับปรุงดิน สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน

วันที่อบรม วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2568 ถึงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและเทคนิคการวิเคราะห์ต้นทุนได้
2. อธิบายความเชื่อมโยงของการคิดเชิงกลยุทธ์กับต้นทุน เพื่อให้องค์กรมีขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาอย่างยั่งยืน

สรุปบทเรียน

การวิเคราะห์ต้นทุนและการคิดเชิงกลยุทธ์

ต้นทุน หมายถึง การที่กิจการได้จ่ายเงินสด หรือสิ่งที่เทียบเท่าเงินสด หรือเป็นเงินสินเชื่อหรือการสัญญาว่าจะจ่ายเงินสดให้ในอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์การจ่ายเพื่อก่อให้เกิดรายได้

ประเภทของต้นทุน

จำแนกตามพฤติกรรมของต้นทุน	1. ต้นทุนผันแปร มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของระดับกิจกรรม แต่ต้นทุนผันแปรต่อฐานของกิจกรรมหนึ่งๆ จะมีค่าคงที่ 2. ต้นทุนคงที่ มีลักษณะคือ ต้นทุนคงที่โดยรวมจะยังคงเท่าเดิมแม้มีการเปลี่ยนแปลงระดับกิจกรรมการดำเนินงาน แต่ต้นทุนคงที่ต่อฐานกิจกรรม จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้ามกับระดับกิจกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง 3. ต้นทุนผสม เป็นต้นทุนที่มีลักษณะพฤติกรรมทั้งแบบต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่รวมอยู่ในต้นทุนเดียวกัน บางครั้งอาจเรียกว่า ต้นทุนกึ่งผันแปร หรือ ต้นทุนกึ่งคงที่
จำแนกต้นทุนเพื่อจัดสรรเข้าหน่วยต้นทุน	1. ต้นทุนทางตรง เป็นต้นทุนที่สามารถระบุเข้าสู่หน่วยต้นทุนได้ง่าย 2. ต้นทุนทางอ้อม เป็นต้นทุนที่ไม่สามารถระบุสาเหตุของการเกิดต้นทุนว่าเกิดจากหน่วยต้นทุนใด
จำแนกต้นทุนตามความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	1. ต้นทุนส่วนแตกต่าง เป็นต้นทุนที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง เมื่อนำทางเลือกต่างๆ ที่เป็นไปได้ของการเลือกปฏิบัติมาเปรียบเทียบกัน 2. ต้นทุนจม เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นไปแล้วและไม่สามารถจะทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้หลังจากที่ทำการตัดสินใจไปแล้ว ต้นทุนจมนี้จะไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีผลต่อการตัดสินใจในอนาคต 3. ต้นทุนเสียโอกาส เป็นจำนวนเงินของรายได้ที่พึงจะได้รับแต่กิจการได้ปฏิเสธที่จะรับ เพราะได้ตัดสินใจเลือกที่จะกระทำในอีกทางเลือกหนึ่งที่มีความเหมาะสมหรือให้ผลตอบแทนดีกว่า

ประเภทของต้นทุน (ต่อ)

จำแนกต้นทุนตามความรับผิดชอบของผู้บริหาร	1. ต้นทุนที่ควบคุมได้ (Controllable Costs) ต้นทุนที่เกิดขึ้นและสามารถควบคุมได้โดยผู้บริหาร ซึ่งระดับความสามารถในการควบคุมต้นทุนจะขึ้นอยู่กับระดับขั้นของผู้บริหารว่าจะมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง 2. ต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ (Non-Controllable Costs) เป็นต้นทุนที่นอกเหนืออำนาจของผู้บริหารที่จะควบคุมต้นทุนเหล่านั้น เช่น ผู้จัดการโรงงานไม่สามารถควบคุมสัญญาว่าจ้างของพนักงานได้ เป็นต้น
จำแนกต้นทุนตามหน้าที่การผลิต	1. ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไม่ว่าจะเป็นส่วนของวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิต รวมถึงต้นทุนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อทำการแปรรูปวัตถุดิบให้กลายเป็นสินค้าหรือเป็นต้นทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการผลิตภายในองค์กรทั้งหมด 2. ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต เป็นต้นทุนส่วนที่นอกเหนือจากต้นทุนต่างๆ ในกระบวนการผลิตทั้งหมด ซึ่งเป็นต้นทุนในส่วนของการดำเนินงานต่างๆ ของสำนักงาน เช่น ต้นทุนในการขาย หรือต้นทุนในการบริหารงาน

ความหมายเฉพาะด้านการบัญชี

ข้อสมมติฐานทางการบัญชี	1. เกณฑ์คงค้าง หมายถึง ผลกระทบของเหตุการณ์และรายการต่างๆ ที่รับรู้ในงบการเงินเมื่อเหตุการณ์หรือรายการนั้นเกิดขึ้น และได้รายงานหรือเหตุการณ์นั้นไว้ในงวดที่เกี่ยวข้อง 2. หลักการดำเนินงานต่อเนื่องหรือการดำรงอยู่ของกิจการ
ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน	1. ความเข้าใจได้ ต้องสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูลดังกล่าว 2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาได้ 3. ความมีสาระสำคัญ บางกรณีลักษณะของข้อมูลเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอต่อการพิจารณาว่าข้อมูลมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือไม่ 4. ความเชื่อถือได้ ข้อมูลจะมีคุณสมบัติของความเชื่อถือได้ หากปราศจากความผิดพลาดที่มีสาระสำคัญและความลำเอียง 5. การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ข้อมูลจะมีความน่าเชื่อถือ เมื่อรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีได้ถูกแสดงไว้อย่างเที่ยงธรรมตามที่ต้องการให้แสดง 6. เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ข้อมูลต้องบันทึกและแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริง 7. ความเป็นกลาง ข้อมูลที่แสดงมีความน่าเชื่อถือ เมื่อมีความเป็นกลาง 8. ความระมัดระวัง การใช้ดุลยพินิจที่จะเป็นในการประมาณการภายใต้ความไม่แน่นอน เพื่อมิให้สินทรัพย์หรือรายได้แสดงจำนวนสูงเกินไป และหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายแสดงจำนวนต่ำเกินไป 9. ความครบถ้วน โดยคำนึงถึงความมีสาระสำคัญของข้อมูลและต้นทุนในการจัดทำรายการ การละเว้นไม่แสดงบางรายการในงบการเงินจะทำให้ข้อมูลผิดพลาดหรือทำให้เข้าใจผิด

การคิดต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุนต่อหน่วยของสินค้าหรือบริการถือเป็นข้อมูลทางบัญชีที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการคำนวณหามูลค่าสินค้าคงเหลือ คิดเป็นต้นทุนสินค้าที่ขาย ต้นทุนต่อหน่วยจะช่วยในการกำหนดมูลค่าของสินค้าหรือเป็นการบริหารเพื่อการตัดสินใจ

การคำนวณต้นทุนต่อหน่วย คือการกำหนดสิ่งที่จะรวมเป็นต้นทุน ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต

บทบาทของต้นทุนต่อหน่วย คือ การประยุกต์การคำนวณหามูลค่าสินค้าคงเหลือและต้นทุนสินค้าเพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบการเงิน และเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องต่างๆ

ขั้นตอนในการวางแผนกลยุทธ์ทางการเงิน

1. การวิเคราะห์ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินวิเคราะห์แนวโน้ม เพื่อให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็ง
2. วางแผนกลยุทธ์ นำจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคมาวางแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์
3. ติดตามและประเมินผล ใช้กลยุทธ์แก้ไขจุดอ่อนของกิจการและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับ

สถานการณ์

ผลลัพธ์ทางการเงินกับกลยุทธ์ขององค์กร

การจัดการกลยุทธ์ในด้านการเงินที่ดี จะนำธุรกิจสู่เป้าหมายสูงสุดได้หากแสวงหาเงินทุนจากแหล่งต่างๆ ที่มีต้นทุนต่ำสุดในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ นำเงินลงทุนไปจัดสรรลงทุนในแหล่งต่างๆ ได้รับผลตอบแทนกลับมาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายสูงสุดของการบริหารการเงินคือ เพื่อให้กิจการมีมูลค่าสูงสุด

ผู้จัดการด้านการเงิน ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบร่วมกับผู้บริหารส่วนอื่นๆ ในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวางแผนและกำหนดเป้าหมายขององค์กร
2. พิจารณาปริมาณและช่วงเวลาที่ต้องการใช้เงิน
3. พิจารณาการจัดหาแหล่งเงินทุน
4. พิจารณาการจัดสรรการใช้เงินทุน
5. ติดตามและประเมินผล

การวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางการเงิน หากต้องการจะวัดถึงประสิทธิภาพหรือผลลัพธ์ทางการเงินขององค์กร การพิจารณาเฉพาะตัวเลข ยอดขาย รายได้ หรือกำไรเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากข้อมูลเหล่านั้นอาจไม่ได้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ของกิจการอย่างแท้จริงก็ได้ ดังนั้น จึงมีเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางการเงินขององค์กร ได้แก่ การใช้อัตราส่วนทางการเงิน

ประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเอง

ได้รับทราบถึงการวางแผนการทางการเงิน ซึ่งพื้นฐานของการลงทุนคือการออมและการบริหารรายรับรายจ่าย คนที่รู้จักออมและรู้จักการลงทุนด้วยจะทำให้ก้าวไปสู่อิสรภาพทางการเงิน (Financial Freedom) ได้

ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงาน

ทำให้องค์กรเกิดการบูรณาการร่วมกัน งบการเงินช่วยให้ผู้บริหารองค์กรสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนและบริหารความเสี่ยง ความก้าวหน้าทางการเงิน การวิเคราะห์แนวโน้ม รวมถึงการประมาณงบการเงินล่วงหน้า ทำให้สามารถกำหนดนโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในอนาคตได้